

Kaj je obleka »pretrpela« in kaj jo še čaka

Projekt se bo končal z razstavo oblačil iz druge roke, ki si jih bodo obiskovalci izbrali in potem izvedeli še njihovo zgodbo

Na koncu strmih stopnic, ki vodijo v Kiberpipo v Ljubljani, se je vsak, ki je hotel na umetniški projekt Dresscode, najprej zazrl v stare, oguljene plastične škatle, odslužene računalniške zasloni. Šele potem je zaznal dekliski postavi, ki sta v kotu, ožarjenem s snopom reflektorja, čakali obiskovalce. Svetloba je bila pomembna, saj sta jih, če so dovolili, posneli s kamero in jih tudi fotografirali. Tako sta dokumentirali zgodbo oblačila, ki so ga želeli podariti. Marija Mojca Pungerčar in Veronika Klančnik sta oblačila zbirali teden dni, zdaj pa jih opremljata s črtnimi kodami in z njihovimi zgodbami. Tretjega oktobra jih bosta razstavili, obiskovalci pa jih bodo takrat »kupili«. Toda zanje jim ne bo treba odšteti denarja in namesto računa jim bosta umetnici izstavili zgodbo njihovega novega starega klobučka, majice ali hlače.

Umetnici sta v tednu dni zbrali več deset oblačil, srajc, majic, bluz, oblek, hlač, kril. Vsak kos je imel svojo zgodbo. Zgodba nekega para škornjev se je začela v osemdesetih – prejšnja lastnica jih je kupila, ko je prvič šla v London – končala pa se bo na razstavi. Zgodba dvojnih otroških kratkih hlač je zgodba Marinine filozofije in njenega pogleda na življenje. Zgodba črnega svilnatega ogrinjala je zgodba dekleta, ki se je v njem počutilo zapeljivo in ki ga je v omari hranilo prav zato, ker se ni mogla posloviti od spomina na tisto obdobje. Zgodba majice je zgod-

dobne prodajalne sicer poznamo tudi pri nas,« pravi Mojca Marija Pungerčar, »toda ko sem zavila v eno od njih, da bi jih vprašala, ali lahko prinesem kakšen svoj kos, so mi odgovorili, da jih ne sprejemajo, ampak da prodajajo samo rabljena oblačila, uvožena iz tujine.«

Avtorici razstave sta s projektom poskušali spodbuditi tudi stike med prebivalci mesta, ki se morda sicer nikoli ne bi spoznali. Darovalce sta zato prosili, naj jima zaupajo svojo telefonsko številko, če so se pripravljene seznaniti z ljudmi, ki si bodo izbrali njihova oblačila. »Hoteli sva poudariti lokalnost

znenjeje omar« je alternativa vsem, ki svojih dragocenih oblačil ne želijo zaupati Rdečemu križu ali Karitasu oziroma jih niso podarili prijatelju.

Nosi podarjene obleke

Marija Mojca Pungerčar, denimo, nosi predvsem oblačila, ki jih sama sešije, ali tista, ki ji jih podarijo ljudje, ki so ji pri srcu. V omari visita tetina plašča in nekaj jopic prijateljic. »Ko si jih nadenem, čutim človeka, ki mi jih je podaril.«

Tudi Veroniko Klančnik zanimajo oblačila: »Ko sem na cesti zagledala človeka, sem se vedno spraševala, zakaj si je izbral prav to srajco ali majico. Človeški okus me vso prevzame.«

Obe razmišljata podobno: »Oblačilo je kot druga koža, zato je njegova zgodba pomembna. Zanimivo je vedeti, kaj je obleka 'pretrpela' in kaj jo še čaka.«

Pungerčarjeva in Klančnikova sta se zgodbi lotili že v prvem skupnem projektu. Pripravili sta ga v Beogradu, z njim sta sodelovali na Beograjskem poletnem festivalu BELEF in ga poimenovali Zgodba v čevljih. Takrat sta obiskali delavke v Alpini, ki so lepile, krojile ali likale čevlje, in jih prosili, naj jim zaupajo kaj iz svojega življenja. Njihovo pripoved sta oblikovali v zgodbe in natisnili na vložke v čevljih. Te so potem razstavili v neki beograjski prodajalni, kjer sta kupce povabili, naj si ogledajo njuno »kolekcijo« in zaupajo še svojo zgodbo. V zameno so dobili vložek.

Zgodbe projekta Dresscode bosta predstavili v četrtek, 3. oktobra. Če bodo dovolj zanimive, bodo morda novi lastniki poiskali prejšnjega, kot sta si bili zamislili umetnici. Sicer pa se bodo zgolj prepustili užitku, ki ga ponuja nova pridobitev, naj bo iz omare ali iz trgovine.

Sonja Merljak

Marina Gržinić, raziskovalka na Inštitutu za filozofijo ZRC SAZU, se je odločila za sodelovanje, ker se ji zdi projekt zanimiv, saj povezuje socialno razsežnost z umetnostjo.
»Izbrala sem dvojne kratke hlače mojega dvanajstletnega sina. Zdelo se mi je, da je otroško oblačilo primerno, otroci najbolj potrebujejo takšna oblačila. Po moje je prav, da delim nekaj, kar imam, z drugimi. Upam, da bodo razveselile otroka ali vitko dekle. Imena tistih, ki smo sodelovali, bodo menda na internetu. Morda se bo kdo oglasil, ker potrebuje otroške obleke in igrače. Tako bo stvar prišla v prave roke brez posrednikov.«

ba prvega zaresnega koncerta nekega ljubljanskega fanta.

Podarjevalci so dajali, ker so upali, da bodo nekoliko pozabljena oblačila iz njihovih omar znova zaživela ob novih lastnikih in ti jih bodo vzeli, ker jim je vseč drugačna, nevsakdanja obleka.

Rabljena oblačila uvažajo

Marija Mojca Pungerčar in Veronika Klančnik sta razmišljali, da se v Sloveniji ni uveljavil tako imenovani *second hand* življenjski slog, ki ga poznajo v mnogih urbanih okoljih in tujini. V številnih mestih se mladi radi zatekajo v prodajalne rabljenih oblačil, kjer lahko izbrskajo, denimo, rumene, zelene ali rdeče usnjene plašče, puloverje naših babic, čipkaste spalne srajce iz dvajsetih let ali primerno oguljene bulerje. »Po-

v nasprotju z globalnostjo. Zadnje čase namreč kar naprej govorimo o globalnosti, vendar hkrati še vedno obstajajo skupnosti, ki se v velikih mestih izgublajo.«

Prav zato sta projekt, ki sodi v *public art* (to je umetnost, ki se dogaja na ulici in v drugih javnih prostorih, vanjo pa sodijo vsebine, ki črpajo iz vsakdanjega življenja), umestili na Kersnikovo, v mestno središče, v socialno okolje, kjer ljudje pridejo in grejo.

V nasprotju s komercialnimi prijemi povezovanja v družbi, ki postaja vse bolj izolacionistična (nekdo se je domislil in pripravil npr. čokoladice, na katerih so telefonske številke tistih, ki iščejo prijatelje, pravita umetnici), sami ničesar ne prodajata. A poleg umetniškega se v projektu skriva še drug, socialni vidik. Takšno »pra-